

Éghajlatváltozással kapcsolatos felmérés óvodapedagógus hallgatók körében

Kollarics Tímea

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

kollarics.timea@uni-sopron.hu

Elméleti háttér

Az éghajlatváltozás nemcsak környezeti, hanem társadalmi probléma is (Jankó, 2019). A klímaváltozás a nevelés-oktatás számára is nagy kihívást jelent, hiszen objektív ismereteket követel a pedagógusoktól (Mika, 2011). A fenntarthatóságra nevelés részét képezi az éghajlatváltozással kapcsolatos ismeretek oktatása is: megjelenik a téma a Nemzeti Alaptantervben (5/2020. Korm. rend.), oktatócsomagok készültek (Havas, 2008), integráljuk az ismereteket a pedagógusképzés környezeti tartalmú tantárgyaiba (Hill, 2019).

Az óvodapedagógus a nevelési folyamat első kulcsfontosságú szereplője (a család mellett), aki megalapozhatja a gyermek környezettudatos magatartását (Labanc, 2010). Fontosnak tartjuk, hogy az óvodapedagógus hallgatók megfelelő környezeti ismereteket szerezzenek a képzés során, így a gyermekekkel képesek legyenek megismertetni, láttatni az ökológiai-környezeti összefüggéseket.

A kutatás háttere és céljai

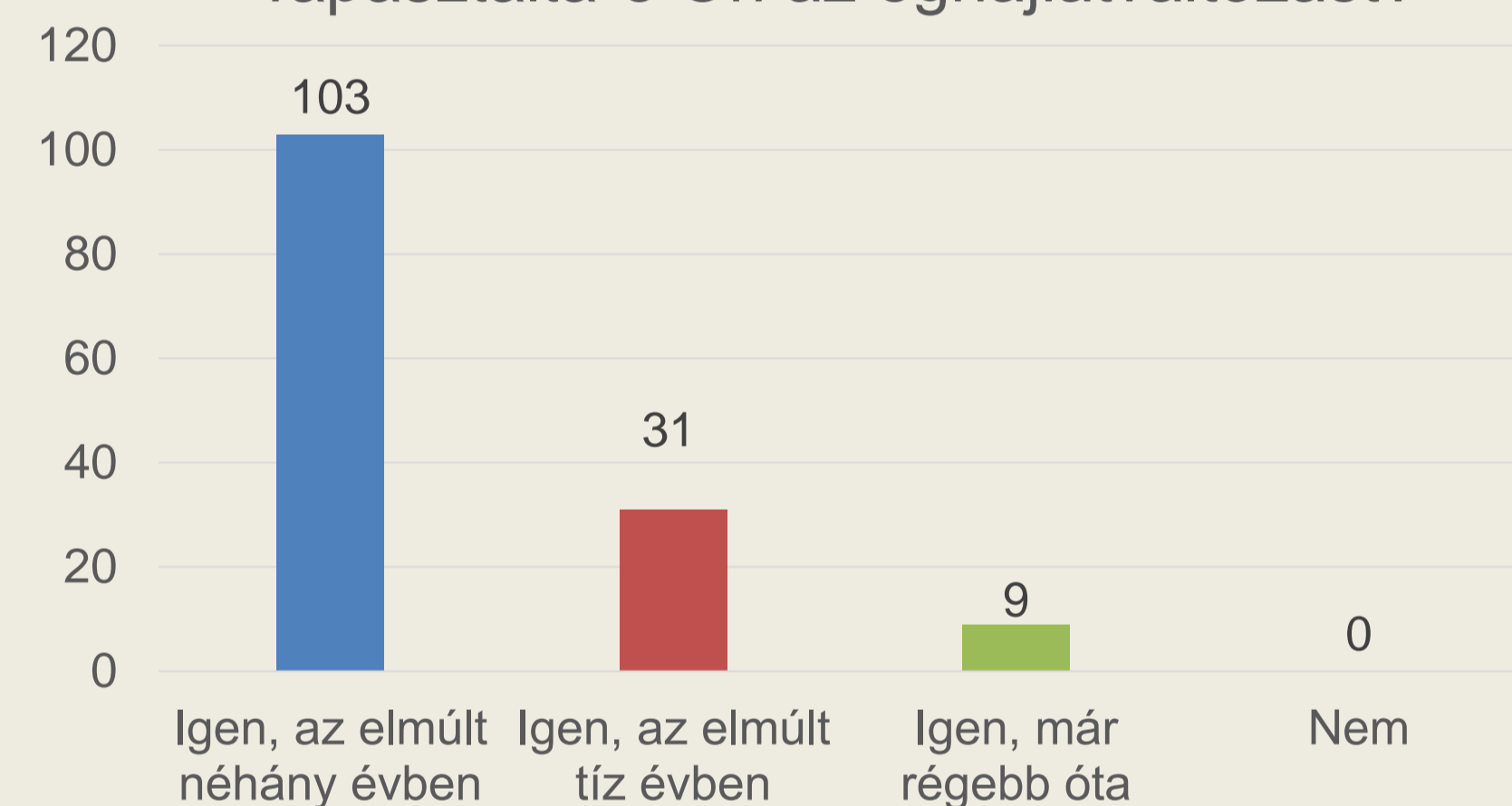
2017 tavaszán egy erdőgazdálkodók körében végzett klímaváltozással kapcsolatos kutatás (Jankó et al. 2018) eredményei alapján döntöttünk úgy, hogy megpróbáljuk felmérni a soproni óvodapedagógus-hallgatók éghajlatváltozással kapcsolatos gondolatait, a globális problémához való viszonyulását. A felméréseket két éven keresztül végeztük. Az első évben célunk az volt, hogy megismerjük az első éves hallgatók éghajlatváltozással kapcsolatos ismereteit, érzéseit, tapasztalatait, miután a hallgatók teljesítették az „Ökológia és környezetvédelem az óvodában” című kurzust.

Előadásunk az első év felmérésének eredményeit mutatja be a teljesség igénye nélkül.

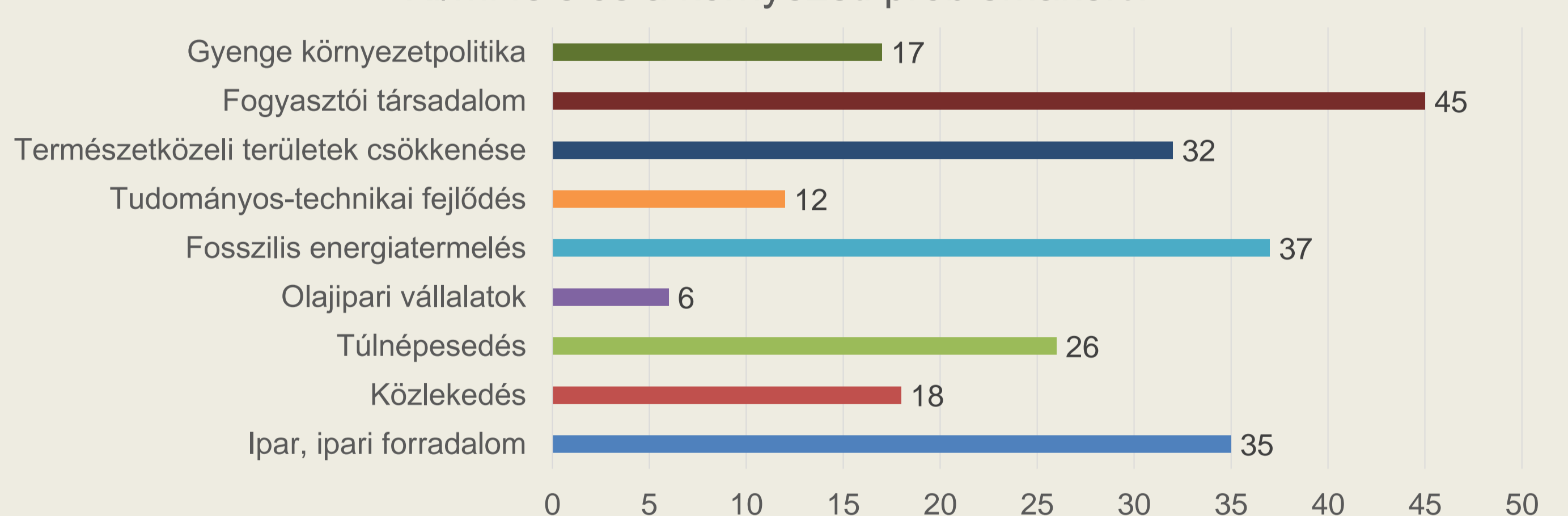
A felmérés módszerei

Vizsgálatainkhoz az írásbeli kikérdezés módszerét választottuk. Összesen 143 fő (nappali és levelező képzésben tanuló hallgató) vett részt a felmérésben. A kérdőívben elsősorban zárt kérdéseket alkalmaztunk (köztük skálakérdéseket is), a legtöbb esetben a válaszadó több választ is megjelölhetett. A kérdőív végén egy nyitott kérdést tettünk fel a hallgatóknak. Az írásbeli kikérdezésre a tavaszi félév végén került sor.

Tapasztalta-e Ön az éghajlatváltozást?

Ki/mi felelős a környezeti problémákért?

Eredmények, következtetések

A megkérdezettek közül mindenki hallott már a klímaváltozásról. A válaszadók 72%-a az utóbbi néhány évben tapasztalta a hatásait (103 fő). A hallgatók közel harmada a fogyasztói társadalom felelősségét tartja a legnagyobb problémák kialakulásában (45 fő). A kitöltők 70%-át félelemmel töltik el az éghajlatváltozás miatt kialakuló katasztrófák. A megkérdezettek 80%-a lelkiismeret-furdalást is érez az ember okozta környezeti problémák miatt. A hallgatók 45,5%-a szerint a nemzeti kormányoknak kellene elsősorban megoldani a problémát (65 fő). Az óvodapedagógus-hallgatók 61 %-a nagyon fontosnak, 35% pedig fontosnak tartja, hogy munkája során környezettudatosságra nevelje a gyermekeket. Ennek érdekében a konkrét, mindennapi tevékenységek megnevezésekor a hulladékokkal való helyes bánásmódot (pl. szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás) a hallgatók több mint kétharmada (69%), a takarékosra nevelést (elsősorban energia- és víztakarékosság) a hallgatók 52 %-a említette. A természettel/élővilággal kapcsolatos szemléletformálás a válaszadók 42 %-ánál megjelent (pl. természetjárás, élővilág védelme). A felmérés eredményei alapján a megkérdezett óvodapedagógus hallgatók az éghajlatváltozást súlyos, fenyegető problémának tartják, és munkájuk során környezettudatosságra nevelik a gyermekeket. Mindehhez tényszerű ismeretekre van szükségük.

Hivatkozott irodalom

5/2020. (I. 31.) Korm. rend. A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról

Havas, P. (2008). A Globális éghajlatváltozás című oktatócsomag fejlesztése és a kipróbálás tapasztalatai. *Új Pedagógiai Szemle*, 59. évf. 10. szám.

Hill, K. (2019). Klímaváltozás – tényleg tehetetlenek vagyunk? *Új Pedagógiai Szemle*, 69. évf. 9-10. szám pp. 8.

Jankó, F. (2019). Változó éghajlat – változó társadalom. *Új Pedagógiai Szemle*, 69. évf. 9-10. szám. pp. 9-10.

Jankó, F. – Bertalan, L. – Pappné Vancsó, J. – Ormos, B. – Németh, N. – Hoschek, M. (2018). Az éghajlatváltozás kérdése a magyar erdőgazdálkodók körében. *Erdészettudományi Közlemények*, 8. évf. 1. szám. pp. 247-263.

Labanc, Gy. (2010). Iskolás kor előtti környezeti nevelés. In: Vársárhelyi, J. (Ed.), *Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia: alapvetés: 2010.*, (pp. 225–229). Budapest: Magyar Környezeti Nevelési Egyesület.

Mika J. (2011). A pedagógusok tartalmi és módszertani tudásának fejlesztése a klímaváltozáshoz kapcsolódva. *Pedagógusképzés*, 9. évf. 1-2. szám. pp. 169-188.

Kinek kell elsősorban megoldani a klímaváltozás problémáját?

"Ha a jelenlegi folyamatok folytatódnak, nemsokára ökológiai katasztrófával kell szembenéznünk"

